

Vareig neix a l'any 1913 a Mollerussa (bleida) a on els meus pares tenien un torn de pa - a la mort del meu pare, vareig vindre a Barcelona amb la mare i tres germans: tenia 7 o 8 anys. Els 14 anys vareig començar a treballar com modista tot i continuar a seguir, al vespre, els cursos de l'Escola d'Arts i Oficis fins als 18 anys.

Un dels meus primers acts militants que recordo fou de per signar peticions a favor de la República i de ~~FRANCIS~~ Macià, cosa que em valgué l'expulsió de l'Escola. L'any 30 vareig adherir a la F.E.C.B. (mes tant Federació Comunista Iberica) i al març del 31, al B.O.C. que em semblava poquer conciliar les meves conviccions "comunista" i catalanistes. De questa epoca recordo sobretot la meua participació a la vaga mercantil del 1933 i als fets d'octubre 34 i a l'organització de la solidaritat amb Astúries i viatge a Madrid per recollir els organes d'Astúries).

Al 1935, amb ^{l'acord amb} la creació del P.O.V.M. vareig deixar d'aquest partit per tornar a ~~el~~ després del 19 de juliol ~~el~~ Paral·lel ^{de la} militava activament en el medi sindical; El gener del 36 vareig ser anomenada secretaria del sindicat de les modistes (F.O.V.S.).

Pasada el 1934 amb Angel Estivill, periodista, vareig divorciar-me el 1935.

El març del 36 va representar un moment important per a mi: el començament de la meua vida amb Josep Ravira, allunyada de Barcelona el 19 de juliol per la malaltia, el vareig anar ~~en~~ retrobar mes tant al Front d'Aragó, a on comandava la 89ª Divisió del P.O.V.M. Després de produir-se els fets de maig del 37, varem tornar plerats a Barcelona a on va esser detingut, alliberat i altra vegada detingut. Al novembre del 37, va neixer la nostra filla Mireia. El final de la guerra civil, separa de

del meu company varem marxar per les carreteres
de l'exili amb la meua filla i la cuneta del meu
fill Roger que va anar a Perpignan

Després de diverses ~~travessades~~ ~~travessades~~ (notament en
els camps francesos) ens varem establir tots ~~quatre~~
a Saint-Etienne. L'entrada dels alemanys
a França va marcar una nova separació: el
Rovira va decidir de participar a la Resistència i
en va demanar de tornar a Catalunya amb
els nostres fills. Allí, ~~a~~ ~~est~~ varem militar
clandestinament al P.O.V.M. i el Front de la
Libertat.

El 1946, després del final de ~~la~~ l'esperança
de veure Espanya alliberada del feixisme
com el rest de l'Europa, varem ~~de~~ tornar a
França a ~~de~~ ~~de~~ amb Rovira i varem
adherir al Moviment Socialista de Catalunya
que ~~el~~ ~~a~~ va crear el front de la guerra.
A la mort del meu company (1968), varem
tornar a Catalunya a on la meua vida de
militant va continuar i continua al P.S.C.
Avui, a la meua edat, el meu desig és conti-
nuar a actuar perquè no desaparegui la
memòria d'aquella època.

Maria Manonelles
24 de maig 1999